

piesei, să puncteze amănunțit luxuriantă a unei lumi îmbuibate care-și face din aur idol. Simbolul unei lumi extrem de avute și de luxoase, care se răsfăță în blănuri, mătăsuri și brocart, este materializat scenic cu mare rafinament și bun-gust, cu strălucitoare eleganță în costume. Prin verva coloristică și bogăția amănunțitelor ce reușesc să sublinieze cu subtilitate caracterul eroilor, conceptul lor simbolic de păsări sau animale de pradă; Vulpe, Corb, Muscă, Vultur, Păun etc., costumele din actuala montare a lui Volpone mi se pare că pot sta în rindul celor mai izbutite realizări din actuala stagiune. Ingenioasă, cu deosebite virtuți spectaculare, mi s-a părut a fi ideea regizorului de a îmbogăți imaginea scenică cu manecbine-măști, splendid mînuite și mișcate, reprezentînd lumea ce privește „ca la teatru” și comentează tacit, prin atitudine, silnica aventură a scleraților eroi, competitori la marea moștenire. Reprezentarea reușește să sugereze, prin intermediul cuplului de bufoni (unul care rîde, altul care plînge — interpretați cu virtuozitate tehnică, cu o doză de melancolie și haz, de către George Mihăiță și Constantin Băltărețu) dezamăgirea și tristețea autorului, luciditatea și disperarea lui în fața corupției, concepția sa amară și întunecată despre lume. În relevarea acestei corupții ce nu are limite, și care la un moment dat însăpămînt pe inșiși eroii piesei — „să ne oprim stăpîne, am săvîrșit o capodoperă” (în jositic) — Ben Jonson a pus, însă, mult mai multă otrăvă și sarcasm decît ne dezvăluie actuala imagine scenică. Îi lipsește spectacolului pecetea unei condamnări morale mai acide, mai virulente, elemente de satiră făcută cu ură și serîșnet. S-ar mai putea spune, și nu pe nedrept, că reprezentății îi lipsește încă ritmul. De aici, senzația de oboseală, sentimentul de exagerată lungime, în ciuda splendidei desfășurări de culori, de măști, de paradă a unor variate personaje,acompaniate de prea frumoasa și nostalgică muzică a lui Teodor Grigoriu.

Dacă actualul spectacol cu *Volpone* reușește să demonstreze că în lupta dată de-a lungul veacurilor, între elementele clasicizante (abstractizarea viciului) și elementele realiste de viață (autenticitatea moravurilor, galeria bogată a tipurilor de „maimuțoi” și fețe simandicoase desprinse din realitatea vremii), biruința aparține vieții, aceasta se datorește totuși actorilor. Jocul lor a însoțit personajelor lui Jonson, acuzate de descărnare pînă la scheme abstracte, viață și adevăr. În rolul demoniului Mosca l-am admirat pe Ion Lucian. Cu știința și farmecul lui cunoscut, interpretul a întrupat viu și convingător tipul parazitului perfid, rece și calculat, neîntrecut în regizarea răului. Mircea Șeptilici a marcat cu inteligență și personalitate, cu mimică expresivă, conturul nu mai puțin diabolicului Volpone, încarnare în formă absolută, grotescă și tragicomică a tuturor viciilor. Dacă

pe Aurel Giurumia (Corvino), Cornel Vulpe (Voltore), Ștefan Tapalagă (Sir Politick), Stela Popescu (Lady Politick) i-am urmărit cu plăcere, remarcînd încă o dată calitățile lor de mari comediieni, siguranța, aplombul și dezinvoltura lor în fața textului clasic, pe Mihai Pălădescu l-am văzut desfășurîndu-se într-o formă a talentului său de zile mari. El a realizat în rolul ramolitului și venalului Corbaccio o compoziție excelentă de mare pitorese și savoare comică.

Demne de semnalat sînt și contribuțiile pe care le-au adus în efortul de reîntinerire a lumii din *Volpone* și Florin Tănase (Turistul), Gheorghe Simona (Bonario), Mihaela Buta (Celia).

V. Ducea

Teatrul „Ion Creangă” TRAGEDIE GREACĂ

De cînd e lumea lume și școala școală, istoria, fie ea politică, literară, a artelor plastice, s-a învățat „de la origini și pînă în prezent”. Ce-ar mai fi dacă, în epoca noastră, cea a tuturor experimentelor — teste, televiziune integrată etc. — pedagogice, s-ar încerca o dată o istorie „din prezent și pînă la origini”? Ar fi că evoluția ar trebui studiată și explicată invers, adică nu ce devine, ci ce din ce devine, ceea ce n-ar fi deloc prea grav, mai ales că s-ar mulțumi în schimb unul din cele mai dragi deziderate pestalozziene și anume cel al inducției, metoda prin care se ajunge de la consecință la principiu, de la cunoscut la necunoscut. Într-adevăr, spectatorului contemporan, cu atât mai mult cu cît e mai puțin avizat, mai aproape de vîrsta școlii, îi sînt mai lesne perceptibile lumea înfățișată și problemele dezbătute în dramaturgia contemporană, fie ea semnată Baranga, Caragiale sau chiar Ibsen, decît subtilele frămîntări ale Antigonei, Medeii, sau ale altor reprezentanți ai unui etos de mult și pe veci pierdut.

Să revenim însă — cu puternice și bine-meritate aplauze — la inițiativa Teatrului „Ion Creangă” de a programa, evident în clasică succesiune cronologică, un ciclu de dramaturgie universală, în 20 de spectacolelectie, nu fără a formula totuși aceleași rezerve de principiu exprimate și în cronica noastră la *Electra* aceluiași teatru, din februarie 1972; ele vizau atunci, cu prilejul unui spectacol unitar, aceleași neajunsuri pe care le regăsim în spectacolul-coupé al ultimei premiere. Ocolînd titlurile, mult mai potrivite, după a noastră părere, pentru educarea tineretului — recomandam atunci *Persișii*, exaltatoare a dragostei de patrie. *Cei 7 împotriva Tebei* întrupînd lupta umanității

împotriva forțelor oarbe ale destinului, sau chiar *Hecuba* cea mult laudată pentru virtuțile-i educative încă de inițiatorul premiei ei bucareștene, Ion Heliade Rădulescu — ocotind, deci aceste titluri, spectacolul-lecție ne oferă o scenă din *Bacantele* lui Euripide, nesemnificativă ca substanță și neconvingătoare estetic (asta e, tălicule, splendoarea teatrului antic?) prin mișcarea scenică neordonată, nearmonioasă, urită, a evoluției bacantelor, o scenă din *Prometeu* lui Eschil, unde un Hefaiostos ostentativ schiop (ne închipuim lesne atenția copiilor, gata să ridă de defectele fizice, robită cu desăvârșire de zisa claudicație și nemaiurmând nimic din ceea ce ar trebui să fie tulburătorul conflict al unei personalități executând un ordin contrariu voinței și convingerilor sale) în controversă cu un Cratos (apropro de lecție, așa, *Cratos* îl cheamă pe zeul întruchipând forța oarbă, și nu „Galos”, cum scrie în caietul-program cu care va pleca acasă școlerul) nereușit în acest rol, rostit ca o objugație de vagmiștru, cu un Hermes semănând a gide din „Eu sint Irod împărat, din picior cind am dat”, unde toți acești trei deci îl înlanțuie pe cumplita stîncă pe falcicul *Prometeu*, al cărui tulburător monolog ajunge ciuint de tile în sală, rostit fiind de un actor lipsit cu desăvârșire de temperament dramatic, și, în sfîrșit, (atenție! în spectacol va trebui neapărat prevăzută o pauză înainte de acest fragment) o „epitomă” din *Electra* lui Sofocle, din care s-a extrapolat, cu ciștig pentru valoarea educativă și fără nici dureroasă pagubă pentru înțelegerea textului, scena asasinării lui Egist și a Clitemnestrei, săltată peste medie de reala forță tragică, sporită acum și ca ataraxie, a Nataliei Arsene (pe care o vedem cu plăcere în acest rol) și de acuratețea interpretării lui Ion Ilie Ion.

Un bun comentariu al lui Al. Mitru și foarte sobra și simpla (era să zic simplista) scenografie a Elenei Simirad Munteanu nu izbutesc să ridice spectacolul la nivelul scopului propus. Harnicului și experimentatului regizor N. Al. Toscani nu putem decât să-i exprimăm încă o dată admirația noastră pentru cutezanța de a înfrunța un asemenea spectacol cu forțele actricești de care dispune — sau, mai degrabă, nu dispune — teatrul.

Orieum, pentru viitoarele „lecții, spre a face ca spectacolul să fie, vorba lui Cipariu, mi se pare, și „procopsitoriu și desfătătoriu”, ponderea, atenției va trebui să stea în alegerea textelor, în așa fel încît din faptele cele foarte rele săvîrșite de Medeea, bunăoară, și de succesorii ei (mă înfior gîndindu-mă că va trebui străbătută pădurea de crime și incesturi a teatrului elisabetan) să le fie înfățișate tinerilor spectatori mai cu seamă tilcurile de înaltă umanitate și de frumusețe sufletească în stare să formeze un caracter.

Radu Albala

Teatrul Național
„Vasile Alecsandri” din Iași

SÎMBĂTĂ LA „VERITAS”

de M. R. Iacoban

Într-o sîmbătă de primăvară, la Iași (pe scena atît de improprie unui spectacol de teatru a Casei de Cultură a Studenților), am fost invitați la „*Veritasul*” lui Mircea Radu Iacoban.

Despre premiera giuleșteană am scris la timpul potrivit, evidențind „vocea” personală, originală a scriitorului ieșean în contextul dramaturgiei contemporane. Ne bucură că ne-am găsit confirmate părerile și aprecierile de atunci. Programul de sală cuprinde o mică „antologie” critică: „12 cronicari de teatru vă prezintă piesa lui Mircea Radu Iacoban — în care, pe diverse planuri, 12 condeie critice se întîlnesc în aprecierea textului dramatic.

Iată-ne, deci, la cîteva sute de metri doar de fastuoasa, bătrîna sală a Naționalului ieșean (ale cărei reparații sint atît de așteptate) la întîlnirea cu „absolvenții” lui Mircea Radu Iacoban, în seara în care un grup de foști colegi trăiesc voluptatea dulce-amară a autoconfesiei, ping-pong-ul dialogului liric, umorul discret cu surdina delicateței... Originală în spectacolul ieșean e dubla ipostază a lui Iacoban: regizor-dramaturg. După Baranga și Everac, iată-l și pe reșeanul nostru arhitect-constructor al propriului său text. Dar spectacolul are un ton, o muzică personală. Faptele, întîmplările de pe scenă, par a se isca firesc: asistăm, noi trecătorii, cu nasul lipit — de pildă — de geamul restaurantului „Unirea” din Piața Unirii, la o întîlnire jubiliară a unui grup de filologi. Totul e spus simplu, direct, necontrafacut. Fără teatralitate și „efecte”, spectacolul trăiește, emoționează prin propria sa simplitate, actorii au fost conduși cu o delicată discreție să-și apropie personajele de propria lor personalitate și simțire. *Autentic* — acesta este adjectivul cel mai apropiat de substanța spectacolului.

Trebuie aici menționată și contribuția coregizorului Saul Taisler, entuziast actor animator. Dintre interpreți, Constantin Popa a avut molcoma și sfătoasa siluetă a profesorului Ion, iar Liana Mărgineanu, violența satirică a soartei sale. Tefil Vîlcu, în rolul unui „furios”, a abordat o ipostază în care nu l-am mai întîlnit — meșter al cuvîntului și exploziei scenice, a creat un tip